

Nyelvkönyvekről

Le p`tit Manuel 1-2.

A Le p`tit Manuel lassan tíz éves lesz. Egy tankönyv ilyen korban már „öregnek” számít. Mindez azonban nem befolyásolja azokat, akik szerte a világon ma is használják, két-ségkívül meglévő erényei miatt. Az 1984-ben ill. 1985-ben kiadott kétkötetes francia (mint idegen) nyelv tanítási anyag csak mostanában érkezett meg Magyarországra. Sokan most kezdenek vele megismerkedni.

A kötetek egységes, jól áttekinthető szerkezetűek. A tartalomjegyzék mindkét esetben a könyv elejére került. Táblázatos rendszerű, oldalak szerint elkülöníti a communication-t, grammaire-t, apprentissage-t és a theme-t. A kiadvány végén a hangkazetta feldolgozásához szükséges dialógusokat és aktivitásokat gyűjtötték egybe. Ugyanitt kaptak helyet a mindennapi tanításhoz és évközi-évvégi összefoglaláshoz, ismétléshez, rendszerezéshez szükséges nyelvtani összefoglalások. Mind a két kötet 14 Unité-ből áll. Az ismétlésekhez, rendszerezésekhez önálló Uniték készültek.

A tananyag 10-14 éves, kezdő nyelvtanulói csoportokban használható legjobban. Az első kötet Unitéi mentén haladva megismerkedhet a tanuló a társas érintkezés legelemibb szabályaival (köszönés, bemutatkozás, kérdés, informálódás), az időben (óra, évszakok) és térben való tájékozódás feltételeivel (Franciaország, tájak, városok, irányok, viszonylatok), a dolgok fő tulajdonságaival (mennyiségek, formák, színek). Megkezdhető a körülöttünk lévő világ (lakás, foglalkozások, időjárás, események) nyelvi feldolgoása is.

A második kötet Franciaországgal kapcsolatos további kartográfiai ismereteket részletezi, kitekint a frankofón világra, majd a Föld kontinenseit, óceánjait helyezi el. Bővíti a tanulók szókincsét időben és térben mind a mikro-, mind a makrovilág felé. Bevezet az egyszerű szöveg nyelvi és tartalmi feldolgozásának elemi módszereibe.

A témák a tanulói érdeklődéshez közel állnak, életkoruknak megfelelnek. Játékra is alkalmasak (vásárlás, testrészek, utazás). Meg lehet ismerkedni a személyek, dolgok leírásával. Láthatja a gyermek, hogy ezen a nyelvi szinten hogyan kell információt kérni és adni, érzelmeket, vágyakat, helyzetet kifejezni, stb.

A nyelvtani anyagban a fokozatosság elve uralkodik. Az első kötetben kizárólag a legfontosabb igék jelen idejű alakja dominál. Van idő és alkalom mindent begyakorolni, rögzíteni, alapozni. Az első kötet utolsó Unitéiben (a 100. oldaltól) a szerzők megkezdik a jelen és múlt idő szétválasztását, bemutatják a „passé composé”, az „il y a” szerkezetet. Folyamatosan bővíti a kérdés, a felszólítás, a tagadás, a tiltás tanulását, alkalmazását. Megismertetnek a főnevek és melléknevek egyes és többes számának fő törvényszerűségével, néhány – a feldolgozott témához szükséges – névmással. Kellő figyelem jut az orthographe-ra, a gallicizmusokra. A gyermek betekinthez publicisztikai, reklám és írott francia szövegekbe is.

A második kötet tovább bővíti az igeidőket (futur proche, futur), az expectionokat (il faut, mourir de) a nemek, számok, a ragozás és képzés szabályait és kivételeit, a névmásokat, a mondatant, stb.

Az Uniték egyforma elvek szerint tagoltak. A belső szerkezet biztosítja a különböző nyelvi készségek fejlesztését. A hallás és olvasás utáni megértés, beszédkészség kiemelt szerepet kap. Nem kíván különösebb tanári leleményt azonban, hogy valamennyi nyelvi készség egyenletesen fejlődjön.

Minden Unité az adott egység célkitűzéseinek vázlatos megfogalmazásával kezdődik, és általában játékos feladattal zárul. A közbeeső néhány oldalon kedves, színes képek, rajzok, táblák segítik a haladást, feladatok megoldásán keresztül lehet az eredeti témát feldolgozni. A dalok, a versek, a keresztrefjtvények stb. csak a felfrissítés céljaira alkalmasak. A könyv első sorban osztálytermi munkára készült, de adható belőle házi feladat is.

A tananyagfeldolgozás a nyolcvanas évek második felének kommunikatív nyelvoktatási módszerét tükrözi. Egynyelvű órávezetést igényel. Tekintettel van arra is, hogy a kom-

munikációhoz, a nyelvi biztonsághoz a szó- és hely(zet)ismeret, a nyelvtan szisztematikus áttekintése és a gyakorlás egyaránt szükséges. Erénye a könyvnek, hogy a tanulók változatos témákon keresztül, sokszínű gyakorlatokkal tehetnek eleget a követelményeknek, miközben idejekorán nyelvi élményhez juthatnak. Nem annyira a francia kultúrába és civilizációba vezet be, mint inkább a turizmusra, általános kommunikációra készít fel. Kötetenként mintegy 400 új szóval ismert meg.

A könyv nincs tekintettel a nyelvtanulók anyanyelvére. Mivel ezt a könyvet szerte a világon használják, nem róható fel a könyv hibájának, hogy nincs utalás Magyarországra, magyar vonatkozásokra (más országokra sincs.). Emiatt az „Hongrie,” „hongrois”, „Budapest”, „Danube” stb. kifejezéseket, továbbá azokat a számunkra fontos honismereti elemeket, amelyek francia nyelvi kifejtését fontosnak ítéljük megtanítani önállóan kell pótolnunk. Ehhez azonban már szinte minden olyan tanár hozzászólt, aki nem itthon készült, vagy nem adaptált külföldi taneszközöket alkalmaz tanítási óráin.

Mind a két kötet taneszközcsoomag-szerű. Tanulói könyvből, osztálymunkára alkalmas kazettából és tanári útmutatóból áll. A Magyarországon átlagosan lehetséges nyelvtanítási haladási ütemben alap taneszköz lehet. Intenzívebb tanításkor hamar elvégezhető az anyag. Ilyenkor főleg a második kötetben már más tananyaggal kell kombinálni.

A könyv beszerezhető a hazai könyvpiacra. A Művelődési és Köznevelési Minisztérium 1993/94. tanévi taneszközjegyzéke tartalmazza. Az általános iskola negyedik-ötödik-hatodik osztályához ajánlott.

A kiadvány tehnikai kivitelezése, a tanítás és tanulás igényének egyidejűsége, motíváló hatása, gyermekbarát szemlélete jeles osztályzatot kaphat.

Angol nyelv alapfokon – Az új típusú A, B és C nyelvvizsgán

Az idegen nyelvet tanulók tudásának egyik legizgalmasabb próbája a nyelvvizsga. E témakörben számos kiadvány született. Ezek többsége arra vállalkozik, hogy a nyelvvizsga feladataival, anyagával, a vizsgázás alapvető tudnivalóival ismertesse meg az olvasót. Ameddig a nyelv tudását intézményes keretben született dokumentummal kell sok esetben „bizonyítani addig újabb és újabb kiadványok remélik segíteni a jelöltet.

A nyelv ismeretét, a nyelvi készségeket és képességeket nyelvenként, a „tudás” szintjei és a szintek belső összetétele szerint is el lehet különíteni. Miként azonban nem lehet „teljes” a nyelvtudás mérése, úgy nem lehet „teljes” a nyelvvizsgára való felkészítés sem. Amennyire a nyelvtudás mérése a nyelvi tesztek „vizsgája”, legalább annyira lehet izgalmas olyan kiadványt készíteni, amely nagyobb segítséget, jobb esélyt adhat a jelöltnek.

Az angol nyelvet tanulók e könyv alapján az Alapfokú nyelvvizsgával ismerkedhetnek meg, az általános elvárásokkal éppúgy, mint azokkal a követelményekkel, amelyeket az A, a B és a C típusú vizsgák tartalmaznak.

A szerzők abban az értelemben törekedtek teljességre, amennyiben valamennyi készséget fejlesztő gyakorlatot egy kiadványba gyűjtöttek. A könyv további érdeme, hogy nem csak a „tesztre” „vizsgára” készítést tekinti feladatául, hanem magának a nyelvnek jobb megismertetését is. Ebből a szempontból úttörő vállalkozás eredményét tarthatja kezében az olvasó.

A könyvek világos szerkezetűek. A két kötet gerincét 15-15 Unit alkotja. Mindegyik Unit rövid párbeszédre és leíró részre tagolódik. A Unitok olyan szituációs játékokat, beszédszándékokat tartalmaznak, amelyek az „A” vizsga feladataira épülnek. „I’m John Davies from London” szokásos nyelvi feladattal kezdődik, majd a Shopping Your Job-on keresztül érkezik meg az Excuse me, how can I get to...? és a Travelling by the underground témakörökig. Így, a köznapi körülményeket imitálva kellemes körülmények között lehet elsajátítani és begyakorolni a leggyakoribb beszédhelyzetek korrekt angol megfelelőjét. A játékos kulcsszavakkal a kiegészíthető, s ötleteivel segíti a tanulót. Az 5. 10. és a 15. Unit „Consolidation” szerepet kap.

A gyakorlatok változatosak, néhányra azt is mondhatnánk, hogy igazán kellemesek. Kiemelhető az „Ez nem igaz!” a „Csoportmunka”, a „Szerepjátás”, a „Kérdezze meg a partnerét!”, a „Tegyen fel kérdéseket!”, az „Így kérdezzen – Válaszoljon így!” elnevezé-

sűek. A kérdés, a kérdezősködés begyakorlására külön hangsúlyt helyeznek a szerzők. Ez üdítő szándék, hiszen a nyelvtanulási gyakorlatban inkább a tanári kérdezés-tanulói válasz a gyakoribb.

E feladatok nemcsak az egyéni, hanem az iskolai ill. más intézményes nyelvtanulást (nyelvvizsgára készülést) is segíti. De általában ötleteket, módszertani segítséget adhat a nyelvtanári munkához. Ebből a szempontból – a témakörök kötöttsége miatt – csak minimálisan középiskolás, de inkább az idősebb korosztály érdeklődésére számíthat. Iskolai könyvtári példányból azonban jól lehet szelektálni.

Az Unitok tartalmazzák a B és a C vizsgához szükséges olvasás- és íráskészséget fejlesztő feladatokat is. Míg az első kötet egyszerűbb, alapozó gyakorlatokat gyűjt egybe, addig a második kötet már igényesebb, és „szorgalmi” fordítási feladatokat is ad.

A használati útmutató, az Unitonként bontott nyelvtani tárgymutató, áttekintő táblák, szótár, és kifejezések jegyzéke, a feladatok vizsgatípusonkénti mintamegoldása, ajánló bibliográfia megkönnyíti a könyv használatát és a további vizsgára készülést is.

A könyv igényesen szerkesztett. A színes és fekete-fehér képek, a táblák, az ábrák frissítőleg hatnak és a megértést is segítik. A szerzők szándéka szerint a kiadvány egyéni és csoportos, intézményes és otthoni felkészülést egyaránt lehetővé tesz: ezért nemcsak a feladatokat fogalmazzák meg, hanem a megoldáshoz is adnak utmutatást, s jó kiegészítő a vele szerves egységet képező négy hangkazetta is.

A szerzők szándéka szerint a könyv nemcsak vizsgára felkészülés idején forgatható haszonnal, hanem azt követően, akár kézikönyvként is.

A kiadvány a Nyelvvizsga-könyvek sorozat 14. kötete.

F.Makowski – R. Lacort: Le p'tit Manuel 1-2. Méthode de français langue étrangère Hachette, Paris 1984, 1985. 1 kötet: 132 oldal, 2.kötet: 144 oldal.

Szentiványi Ágnes – Bartáné Arany Edina: Angol nyelv alapfokon Az új típusú A, B és C nyelvvizsgán IKVA kiadó, Budapest 1993. Ára 477 Ft

VÁMOS ÁGNES